

Revisionsrapport

Granskning av leverantörsregister och leverantörs- utbetalningar

Bollnäs kommun

*Anneth Nyqvist
Jessica Nordahl*

Kontaktrevisor

Mars 2018

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	4
2.1.	Bakgrund	4
2.2.	Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier	4
2.3.	Revisionsmetod och avgränsning.....	5
3.	Granskningsresultat	7
3.1.	Leverantörsregister och utbetalningar	7
3.1.1.	Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?	7
3.1.2.	Finns rutiner för kontroll mot Skatteverket, Bolagsverket etc?	7
3.1.3.	Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?	7
3.1.4.	Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?	8
3.1.5.	Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?	8
3.1.6.	Finns potentiella dubbla utbetalningar?	9
3.2.	Behörighetshantering	9
3.2.1.	Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?	9
3.2.2.	Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?.....	10
3.2.3.	Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?	10

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Bollnäs kommun genomfört en granskning av leverantörsregister och leverantörsutbetalningar. **Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna i huvudsak har säkerställt en tillräcklig intern kontroll avseende hantering av leverantörer och leverantörsutbetalningar.** Av totalt nio kontrollmål bedöms sju vara uppfyllda och två delvis uppfyllda. Vi har inom ramen för granskningen inte identifierat några indikationer på oegentligheter utifrån de dataanalyser och urvalskontroller som genomförts.

Våra rekommendationer:

- Kontroller gentemot Bolagsverket kan utökas.
- Attesträtter bör ses över för de personer som registrerar nya leverantörer.
- Kommunen bör använda möjligheten att analysera och kontrollera loggar över förändringar i leverantörsregistret.
- En spärr bör införas i ekonomisystemet för att säkerställa att leverantörer med ogiltiga leverantörsnummer inte kan registreras.
- Rutiner bör införas för att säkerställa att dubbla utbetalningar inte genomförs.
- Beloppsgränser bör ses över för attestanter och även attesträtt för personer som inte har det ekonomiska ansvaret för verksamheten.

Vår sammanfattande bedömning bygger på nedanstående kontrollfrågor.

Kontrollfråga	Bedömning	
Leverantörsregister och utbetalningar		
Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?	Uppfyllt Vi bedömer att arbetssättet möjliggör att en betalning inte kan genomföras då leverantören har spärrats i leverantörsregistret samt att inga avvikelser har noterats i registeranalysen.	
Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?	Uppfyllt Vi bedömer att kontroller vid uppläggning av nya leverantörer görs men kontroller gentemot Bolagsverket kan utökas.	
Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av	Delvis uppfyllt Det finns flera personer som både har	

förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?	möjlighet att lägga upp en ny leverantör och beslutsattestera. En person har även rätt att genomföra utbetalningar. Vi bedömer att kommunen bör använda möjligheten att analysera och kontrollera loggar över förändringar i leverantörsregistret.	
Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?	Uppfyllt Vi bedömer att det är liten risk för eventuella dubletter utifrån att endast en dublett har identifierats.	
Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?	Uppfyllt Endast 9 leverantörer påträffades som har ogiltigt organisationsnummer, vilket är lite i relation till kommunens totala antal leverantörer. Vi kan dock konstatera att kommunen själva inte har identifierat att organisationsnumret var felaktigt.	
Finns potentiella dubbla utbetalningar?	Uppfyllt Vi bedömer att det inte föreligger någon förhöjd risk för kommunen vad gäller dubbla utbetalningar. Kommunen bör införa rutiner för att säkerställa att dubbla utbetalningar inte genomförs.	
Behörighetshantering		
Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?	Uppfyllt Efter genomförda kontroller bedömer vi att det finns attestförteckningar som överensstämmer med registrerade behörigheter i ekonomisystemet.	
Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?	Delvis uppfyllt Vi bedömer att beloppsgränserna bör ses över och att kostnader inom verksamheten i första hand bör attesteras av ansvarig chef.	

<p>Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?</p>	<p>Uppfyllt Inga brister har upptäckts i rutinerna för inköp från bolag där attestanter och/eller förtroendevalda har en funktionärsroll.</p>
--	--

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Redovisningen, såväl intern- som externredovisningen är en viktig del i ekonomistyrningen. Redovisningen syftar bl.a. till att ge underlag för beslutsfattande, uppföljning och planering av verksamheten. Inte minst är redovisningen väsentlig då ansvar ska utkrävas såväl avseende ekonomiskt utfall som vid bedömning av prestationer etc.

Av kommunallagen framgår att styrelser och nämnder skall ha kontroll över sin verksamhet. Detta innebär att styrelser och nämnder själva ansvarar för att ha ändamålsenlig styrning och säkra rutiner. Intern kontroll är ett ledningsverktyg med betydelse för kommunstyrelsen, nämnderna och tjänstemannaledningen. Kontrollsystemen skall säkerställa att beslut fattas på ett korrekt underlag. De skall också skydda mot medvetna eller omedvetna fel när det gäller hanteringen av kommunens tillgångar.

Inköpskostnader utgör en stor del av Bollnäs kommuns externa kostnader vilket innebär att väsentligheten är hög. Det finns också risker förknippade med inköp och hantering av leverantörsfakturor. I den centrala hanteringen kan det finnas risk för att registerhållning och hanteringen av leverantörsregistret i övrigt, inte alltid fungerar som avsett.

Utifrån revisorernas riskanalys för 2017 har revisorerna beslutat att, som ett led i den årliga granskningen av kommunstyrelsen och nämnderna, genomföra en granskning av kommunens leverantörsfakturor bl.a. i syfte att identifiera eventuella risker för oegentligheter.

2.2. Revisionsfråga, kontrollmål och revisionskriterier

Granskningen har syftat till att besvara följande revisionsfråga:

- Har kommunstyrelsen och nämnderna en tillräcklig intern kontroll avseende hanteringen av leverantörer och leverantörsutbetalningar?

För att besvara revisionsfrågan och därmed uppnå syftet med granskningen har vi utgått från följande kontrollfrågor:

Leverantörsregister och utbetalningar

- Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?
- Finns rutiner för kontroll mot Skatteverk, Bolagsverket etc?
- Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?
- Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?
- Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?
- Finns potentiella dubbla utbetalningar?

Behörighetshantering

- Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?
- Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?
- Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?

Revisionskriterier utgörs av lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut etc. och utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i kontrollfrågorna.

- Kommunallag
- Kommunal redovisningslag
- Attestreglemente
- Övriga styrdokument

2.3. Revisionsmetod och avgränsning

Granskningen har varit uppdelad i två faser. En kvantitativ del där dataanalyser har utförts och en kvalitativ del där resultatet av dataanalysen för en slutlig bedömning validerats genom stickprov och intervjuer tillsammans med Bollnäs kommun. Kontroll har gjorts mot Bolagsverkets register avseende funktionärsroller i företag för tjänstemän och förtroendevalda med attesträtt.

Vid registeranalysen, vilken har omfattat perioden 2017-01-01 - 2017-10-31, har validering av data utförts i avsikt att säkerställa riktigheten och fullständigheten i data. En jämförelse har skett avseende leverantörskontran mot huvudbok. Där vi har kunnat konstatera att saldo enligt huvudbok och levreskontra överensstämmer i huvudsak med erhållen data.

Vidare har en genomgång gjorts av kommunens riktlinjer och rutiner för hantering av leverantörer och behörigheter i ekonomisystemet.

Följande tjänstemän har intervjuats över telefon och/eller kontaktats via mail:

- Åsa Myhrberg, ekonomichef
- Helena Lönngren, debitering/kundfakturor/leverantörsfakturor

- Helena Bohlin, debitering/kundfakturor/leverantörsfakturor/bokföring
- Clas Olsson, ekonom

Granskningen omfattar kommunstyrelsen och översiktligt samtliga nämnder.
Avgränsning sker till ovanstående kontrollfrågor.

Revisionsrapporten har varit föremål för sakgranskning hos berörda tjänstemän.

3. Granskningsresultat

3.1. Leverantörsregister och utbetalningar

3.1.1. Finns rutiner för seriositetskontroll av leverantörer?

Kommunen hämtar hem svarta listan från Svensk Handel, lägger in de aktuella leverantörerna i leverantörsregistret och spärrar dem för utbetalning. Samtliga företag som finns på svarta listan läggs in oavsett om kommunen har avtal med eller har handlat från dem. I registeranalysen har en transaktion till organisationer på Svensk Handels varningslista identifierats. Efter uppföljning med kommunen framkom att detta upptäcktes innan betalning. Fakturan makulerades och bolaget spärrades i leverantörsregistret.

Kommunen har ingen rutin för att på vidare sätt sprida information om vilka leverantörer som finns på svarta listan. Först då upprepade försök gjorts för att handla med listade leverantörer, går information ut till organisationen.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det i huvudsak finns en fungerande rutin för seriositetskontroll i kommunen. Bedömningen grundar sig på att arbetssättet möjliggör att betalning inte kan genomföras då leverantören har spärrats i leverantörsregistret. Inga avvikelser har noterats i registeranalysen.

3.1.2. Finns rutiner för kontroll mot Skatteverket, Bolagsverket etc?

Kontroller mot Skatteverket görs för varje ny leverantör. När det gäller Bolagsverket görs kontroller i samband med upphandlingar.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är det i huvudsak finns fungerande rutiner för kontroller mot Skatteverket och Bolagsverket då det görs kontroller vid uppläggning av nya leverantörer. Vi bedömer dock att kontroller mot Bolagsverket kan utökas.

3.1.3. Finns rutiner för förändring av leverantörsregister? Görs analys av förändringsloggar kopplat till känsliga leverantörsuppgifter som kontonummer?

Bollnäs kommun har utarbetade rutiner för uppläggning av nya leverantörer. Det framgår tydligt hur en ny leverantör ska läggas upp och vilka behörigheter som krävs för att följa de olika stegen i processen. I rutinerna anges även hur man går tillväga om en leverantör av misstag lagts upp två gånger eller av någon annan anledning önskas tas bort eller spärras.

Totalt sju stycken personer har behörighet att lägga upp nya leverantörer i ekonomisystemet. Av dessa har fem personer även rätt att beslutsattestera fakturor. Det framkom under intervjun att en av de personer som har behörighet att lägga upp nya leverantörer även har rätt att genomföra en utbetalning till den upplagda leverantören.

Dock krävs både granskningsattest och beslutsattest för att en utbetalning ska ske och därför bedöms ingen större risk föreligga utifrån arbetssättet och de rådande rutinerna.

Kommunen har inga rutiner för att ta ut loggar i avsikt att kontrollera och analysera vilka förändringar som gjorts i leverantörsregistret. De intervjuade menar att en sådan kontroll inte behövs då namnet på leverantören är den enda ändringen som är möjlig att göra i leverantörsregistret och det därför inte anses vara en risk.

Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att kommunens rutiner för uppläggning av nya leverantörer delvis är ändamålsenliga. Bedömningen grundar sig på att det finns flera personer som både har möjlighet att lägga upp en ny leverantör och beslutsattestera. En person har även rätt att genomföra utbetalningar. Vi bedömer att kommunen bör använda möjligheten att analysera och kontrollera loggar över förändringar i leverantörsregistret.

3.1.4. Finns eventuella dubletter bland leverantörerna?

Registeranalysen syftar till att identifiera förekomsten av dubbelregistreringar av leverantörer i leverantörsregistret. Dubbelregistrerade leverantörer är primärt en ordningsfråga för kommunen som försvårar uppföljningar/analys av inköp och kan leda till felaktiga utbetalningar. Det kan även få till följd att kontroller av fakturadubletter i leverantörs-fakturasystemet inte fungerar som avsett.

Registeranalysen tar ut alla leverantörer med dubbla leverantörsnummer eller leverantörsnamn i leverantörsregistret.

Bollnäs kommun har totalt 1 513 leverantörer. Genomförd analys visade att en dublett, avseende leverantörs-ID och/eller leverantörsnamn fanns i leverantörsregistret.

Efter uppföljning med kommunen framkommer att utbetalningar endast har skett till korrekt leverantörsnummer. Fakturan som var registrerad på det andra leverantörsnumret har makulerats.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det inte finns några risker utifrån att endast en dublett har identifierats.

3.1.5. Förekommer det ogiltiga organisationsnummer i leverantörsregistret?

En sökning har skett efter organisationsnummer med avvikande kontrollsiffra. Sökningen har utförts av alla leverantörsfakturer i fakturatransaktionerna samt leverantörsregistret.

Efter genomförd sökning av leverantörsregistret har ogiltiga organisationsnummer identifierats för 9 av kommunens 1 513 leverantörer.

Vid uppföljning med kommunen konstaterades att detta beror på felregistreringar. På flertalet är det en siffra som blivit fel eller att siffror har registrerats i fel ordningsföljd.

Bedömning och rekommendationer

Efter genomförd kontroll noterar vi att endast nio leverantörer påträffades som har ogiltigt organisationsnummer vilket är lite i relation till kommunens totala antal leverantörer. Vi kan dock konstatera att kommunen själva inte har identifierat att organisationsnumret var felaktigt. Vi rekommenderar att kommunen inför en spärr i ekonomisystemet för att säkerställa att leverantörer med ogiltiga leverantörsnummer inte kan registreras.

3.1.6. Finns potentiella dubbla utbetalningar?

Analysen syftar till att identifiera potentiella betalningar av samma faktura mer än en gång. Matchning sker i kombination av leverantörsnummer, fakturanummer, fakturabelopp och förfallodatum. Endast betalda leverantörsfakturer ligger till grund för denna analys.

Vår sökning gav ett stort antal träffar och flera större fakturer identifierades. Vid en genomgång med kommunen och en analys av utbetalningslistor till banken framkom dock inga felaktigheter.

Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det inte föreligger någon förhöjd risk för kommunen vad gäller dubbla utbetalningar. Vi menar dock att kommunen bör införa rutiner för att säkerställa att dubbla utbetalningar inte genomförs.

3.2. Behörighetshantering

3.2.1. Finns det en aktuell attestförteckning/attestkort avseende attest av ekonomiska transaktioner som överensstämmer med registrerade attestbehörigheter i ekonomisystemet?

I granskningen har vi tagit del av kommunens attestförteckning där det framgår att ca 140 personer är behöriga att beslutsattestera fakturer. Flertalet beslutsattestanter har behörighet att attestera fakturer på belopp upp till 10 mnkr. För vissa grupper finns beloppsgränser på 200 tkr samt 1 000 tkr. Ekonomichef och ekonom har behörighet upp till 140 mnkr respektive 150 mnkr. Under intervjuerna framkom att flera av dem är av åsikten att beloppsgränsen för attestanter som standardmässigt ligger på 10 mnkr är onödigt hög i kombination med att regler saknas om vem som får köpa vad. Ett nytt system för inköpssamordning är på gång och arbetet är planerat att fortsätta under år 2018. Med hjälp av det ska det tydligare regleras vem som får köpa vad.

Vi har utifrån leverantörsreskontran stickprovsmässigt valt ut 6 fakturer bland de 30 fakturer med högst belopp för granskningsperioden. Det totala beloppet för de granskade fakturorna uppgår till 43 652 689 kr. För dessa fakturer har vi granskat beslutsattestant gentemot attestförteckning och kompletterande blanketter. Alla de granskade fakturorna var beslutsattesterade av en person med attesträtt för det aktuella beloppet och beslut om behörighet fanns tillgängligt för samtliga.

Vidare har vi även stickprovsmässigt kontrollerat uppgifter om attesträtt från attestförteckningar och/eller kompletterande blanketter i pärm gentemot uppgifter i ekonomisystemet.

I registeranalysen har en kontroll gjorts av om fakturor har attesterats av en person som inte har beslutsattest. Av de fem identifierade användarna avser två själva ekonomisystemet och två användare som har slutat. Behörigheten har därmed avslutats. Den sista identifierade användaren avser en utbetalning inom räddningstjänstförbundet och användaren har beslutattest i detta förbund men inte i kommunen.

Bedömning och rekommendationer

Under genomförda kontroller bedömer vi att det finns attestförteckningar som överensstämmer med registrerade behörigheter i ekonomisystemet.

3.2.2. *Är användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet ändamålsenlig utifrån ansvar och befogenhet?*

Vi har gjort en översiktlig analys över antalet beslutsattestanter i ekonomisystemet och kan, som ovan nämnt, konstatera att det finns ca 140 personer med beslutsattesträtt. En översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet visar att flertalet personer med beslutsattest är chefer för sin avdelning/enhet vilket är i linje med fattat beslut. Vi noterar dock att ekonomerna har attesträtt och att beloppsgränserna är höga. Ekonomichef och ekonom har beloppsgränser på 140 mnkr respektive 150 mnkr. Övriga ekonomer har attesträtt upp till 10 mnkr. Vi har noterat att ekonomer har attesterat fakturor som avser verksamhetskostnader, exempelvis utbetalning till Hälsinglands Utbildningsförbund.

Vid intervjuer framkom att hanteringen av behörigheter vid avslut/ändringar vid avslut eller byte av tjänst inom kommunen kan förbättras. För chefer med tidsbegränsade förordnanden har dock attesträtten styrts till datumet i förordnandet.

Bedömning och rekommendationer

Sammantaget efter en översiktlig analys av beslutsattestanter i ekonomisystemet, genomförda stickprov av behörighetshantering samt genomförd kartläggning av rutiner för upplägg av leverantörer och utbetalningar (stycke 3.1.3) är vår bedömning att användarnas behörighetsnivå i ekonomisystemet delvis är ändamålsenlig. Vi bedömer att beloppsgränserna bör ses över och att kostnader inom verksamheten i första hand bör attesteras av ansvarig chef.

3.2.3. *Finns det attestanter och/eller förtroendevalda som har funktionärsroll i registrerade bolag och har i så fall inköp gjorts till kommunen från dessa bolag?*

Från intervjuerna framkom att det finns en rutin att anmäla bisysslor men enbart till personalkontoret. Ingen genomgång görs sedan av de bisysslor som anmäls. Någon kontroll av huruvida kommunen handlar med företag som är anmälda som bisysslor görs alltså inte. Endast på förekommen anledning skulle sådan kontroll ske.

Samtliga förtroendevalda och personer med beslutsattesträtt har kontrollerats mot Bolagsverket. För de bolag där vi identifierat engagemang från förtroendevald eller attestant har en kontroll genomförts mot kommunens samtliga leverantörsutbetalningar under granskningsperioden.

Kontrollen visar att utbetalningar har skett till elva bolag där förtroendevald/personer med beslutsattesträtt i kommunen har funktionärsroll. Fyra av dessa avser kommunala bolag. För övriga leverantörer har en faktura per bolag valts ut och följts upp mot attestförteckning. Granskningen visar att ingen av de granskade fakturorna var beslutsattesterad av person med funktionärsroll.

Bedömning och rekommendationer

Inga brister har upptäckts i rutinerna för inköp från bolag där attestanter och/eller förtroendevalda har en funktionärsroll.

2018-03-08

Anne Nyqvist
_____
Projektledare

Micaela Hedin
_____
Uppdragsledare